

BEVEZETÉS

Vannak témák, amelyek a világ összes emberét érintik, mint például a környezetvédelem vagy a szegénység.

Ezeket úgy hívják: globális problémák.

Az ENSZ ezek megoldására létrehozta a Millenniumi Fejlesztési Célokat.

Az a céljuk például, hogy felszámolják a szegénységet, javítsák az egészségügyet és az oktatást a világban.

Ezekkel a problémákkal minden társadalmi csoportnak, minden országnak és minden tudományterületnek foglalkoznia kell.

A világon mindenkinek részt kell vennie ezek megoldásában.

Fontos, hogy aktív állampolgárok legyünk, mindannyian.

Európában nagyon sok fogyatékos ember él: 80 millió.

A legtöbben ki vannak rekesztve abból, hogy ezekkel a globális témákkal foglalkozzanak.

Az értelmi fogyatékos emberek nem tanulhatnak ezekről.

A globális témákról szóló információk nem könnyen érthetőek.

Így az értelmi fogyatékos emberek a döntésekben sem tudnak részt venni.

Ezt meg kell változtatni.

Az értelmi fogyatékos emberek is részesei a globális problémáknak és döntéseknek.

A Millenniumi Fejlesztési Célok helyett az ENSZ Fenntartható Fejlesztési Célokat tűzött ki.

Ezekben már a fogyatékos emberek is szerepelnek.

Például könnyen érthető információkat, inkluzív oktatást és munkát kell kapniuk.

Ez a Kiáltvány az Európai Unió és a tagországok döntéshozóinak szól.

Különösen a TIDE projektben résztvevő országoknak: Finnország, Magyarország, Olaszország és Wales döntéshozóinak.

Azt kérjük, hogy köteleződjenek el a fogyatékos emberek bevonása mellett, ismerjék el őket mint aktív állampolgárokat.

Ezt a kiáltványt értelmi fogyatékosággal élő emberek készítették.

Megismerkedtek a Millenniumi Fejlesztési Célokkal, és megfogalmazták a gondolataikat.

Ez a kiáltvány az EU által támogatott TIDE (Towards Inclusive Development Education) projekt része.

KIÁLTVÁNY

Mi – a projekt résztvevői – együtt dolgoztunk a TIDE projektben.

Megbeszéltük a világ más pontjain élő emberek problémáit és lehetőségeit.

Új dolgokat tanultunk olyan témákról, mint az igazság, a méltányosság, az emberi jogok és a fenntarthatóság a mindennapi életben.

Komoly fenntartásaink vannak a jelenlegi globális egyensúlytalansággal kapcsolatban, ami miatt városainkban az emberek nem élvezhetik teljes mértékben a szociális-gazdasági és politikai jogaikat.

Ebben a kiáltványban összegyűjtjük, hogy milyen aggályaink vannak, mi magunk mit tudunk vállalni és mit várunk a döntéshozóktól.

Mi aggaszt?

OKTATÁS

Nagyon sok gyerek nem járhat iskolába.

Ha nem tud írni, olvasni, számolni, az nagyon nagy hátrány.

Aki nem járhat iskolába, gyakran munkát sem tud kapni később.

Sok gyereknek nehéz eljutni az iskolába.

SZEGÉNYSÉG

Sok az utcákon a hajléktalan, az éhező, a kéregető. Ez minket elkeserít.

KÖRNYEZET

Félünk, hogy elpusztul a Föld.

Sok a füst, a kipufogógáz, a gyárak és az autók szennyezik a környezetet.

Nem lesznek fák, erdők, nem lesz élővilág, nem lesz hol élnünk.

Mit tehetek én magam?

SZEGÉNYSÉG

Ha van nálam ennivaló vagy pénz, odaadom a szegényeknek.

KÖRNYEZETVÉDELME

Odafigyelek arra, hogy kevés vizet használjak például tusoláskor.

Esővízzel öntözünk.

Odafigyelek arra, hogy lekapcsoljam a villanyt, ha nem vagyok a szobában.

Nem szemetelek, tisztán tartom a környezetemet.

INFORMÁCIÓ, ÖNÉRVÉNYESÍTÉS

Szerzek információt ezekről a témákról, figyelem a híreket, másokkal is beszélgetek róla.

Elmegyek az önkormányzathoz, és megvárom, hogy meghallgassanak.

Megismertetem magam, bemutatkozom.

Saját egészségemre, saját környezetemre odafigyelek.

Mit tegyenek a döntéshozók?

Biztosítsák, hogy mindenki kiállhasson a véleményéért, például tüntethessen.

Gondoskodjanak róla, hogy mindenki elmondhassa a gondját egy-egy döntéshozónak.

Figyelmet és pénzt fordítsanak az emberek nevelésére, hogy vigyázzanak a környezetükre.

Legyen több kórház, jó orvosokkal.

Hívják fel jobban a figyelmet a védőoltások fontosságára.

Tegyenek azért, hogy a fogyatékos embereket ne bántsák, eljuthassanak mindenhova,

kaphassanak munkát, biztonságos legyen az ellátásuk.